

JUSTITSMINISTERIET

Administrationsafdelingen

Dato: 3. marts 2010
Kontor: Planlægnings- og
Udviklingskontoret
Sagsnr.: 2009-305-0878
Dok.: LON40635
+ bilag

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

**forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Dna-profil-
register, retsplejeloven og lov om registrering af køretøjer
(Udveksling af oplysninger om dna-profiler, fingeraftryk og køretø-
jer med stater uden for Den Europæiske Union)**

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndighe-
der og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Den Danske Dom-
merforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspo-
litiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbund-
et i Danmark, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Datatilsynet, Advokat-
rådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Institut
for Menneskerettigheder, Amnesty International, Retspolitisk Forening,
Kriminalpolitisk forening (KRIM), Retsmedicinsk Institut ved Køben-
havns Universitet, Retslægerådet og Retssikkerhedsfonden.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns By-
ret, der har svaret på vegne af samtlige byretter, Den Danske Dommer-
forening, Domstolsstyrelsen, Politiforbundet i Danmark, Datatilsynet,
Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Retspolitisk For-
ening, Retsmedicinsk Institut ved Københavns Universitet og Retslæge-
rådet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

2. Høringssvarene

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret, der har svaret på vegne af samtlige byretter, **Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Politiforbundet i Danmark, Retsmedicinsk Institut ved Københavns Universitet** og **Retslægerådet** har ingen bemærkninger til lovudkastet.

2.1. Generelle bemærkninger

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er bekymret for, hvilken aftale mellem Danmark og USA om styrket samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme og anden alvorlig kriminalitet, der ender med at blive indgået. Landsforeningen anfører i den forbindelse, at det er uvist, hvad man vil betegne som "alvorlig kriminalitet". Derudover finder landsforeningen det bekymrende, at loven vil give Justitsministeriet en "blanco-check" til at aftale hvad som helst. Landsforeningen ville være mere tryk, hvis loven alene bemyndigede regeringen til at indgå bilaterale aftaler med tredjelande, som EU allerede havde indgået en tilsvarende aftale med. Landsforeningen anfører endelig, at Danmark "går foran" EU med aftaler af den omhandlede art.

Datatilsynet anfører, at det ikke er klart, hvorledes det sikres, at der kun foretages søgninger til brug for efterforskningen af en konkret straffesag, ligesom det findes uklart, hvilke former for kriminalitet der berettiger til søgning i de danske registre.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede model, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at indgå bilaterale aftaler om adgang til at søge i henholdsvis det danske dna-, fingeraftryks- og/eller køretøjsregister, svarer til den gældende ordning på en række andre områder. Efter § 9 i lov om international fuldbyrdelse af straf er justitsministeren således bemyndiget til at indgå bilaterale aftaler om overførelse af domfældte, og efter § 2 i udleveringsloven kan justitsministeren under visse nærmere omstændigheder på grundlag af en overenskomst med et land uden for Den Europæiske Union fastsætte, at danske statsborgere kan udleveres til strafforfølgning i den pågældende stat.

Som anført i lovforslagets bemærkninger forventes ordningen i givet fald i første omgang anvendt i forhold til USA i forbindelse med en aftale mellem Danmark og USA om styrket samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme og anden alvorlig kriminalitet. Indgåelse af en sådan aftale er fra amerikansk side en forudsætning for det fortsatte samarbejde om visumfritagelse mellem Danmark og USA (det såkaldte Visa Waiver Program). Flere EU-medlemsstater, herunder Italien, Letland, Litauen, Portugal, Spanien, Tjekkiet og Tyskland har allerede indgået lignende aftaler med USA, mens de resterende medlemsstater forventes at indgå sådanne aftaler i den kommende tid.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvilke forbrydelser der er omfattet af begrebet "alvorlig kriminalitet", bemærker Justitsministeriet, at det fremgår af udkastet til aftale mellem Danmark og USA, at der vil blive udarbejdet en udtømmende liste over de lovovertrædelser, som er omfattet af aftalens anvendelsesområde. Det foreliggende udkast til en sådan liste tager udgangspunkt i den såkaldte "positiv-liste", der bl.a. fremgår af rammeafgåelsen om den europæiske arrestordre. "Positiv-listen" omfatter bl.a. terrorisme, menneskehandel, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi samt ulovlig handel med våben og narkotika.

2.2. Databeskyttelse

Datatilsynet udtrykker betænkelighed ved den adgang til at indhente oplysninger direkte fra danske registre, som de aftaler, der eventuelt vil blive indgået i overensstemmelse med den foreslåede ordning, vil indebære.

Datatilsynet finder det således meget betænkeligt, hvis der indføres en generel adgang til at give myndigheder i andre lande online-adgang, uden at der forhåndsdefineres udtrykkelige lovkrav til f.eks. databeskyttelseslovgivningen i de omhandlede lande. Tilsynet gør i den forbindelse opmærksom på, at USA i forhold til persondataloven ikke anses som et såkaldt "sikkert tredjeland", der har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i databeskyttelsesretlig sammenhæng, og hvortil personoplysninger frit kan overføres.

Datatilsynet anfører videre, at der – før der tages initiativ til at åbne op for onlineadgang til danske systemer af denne karakter – bør indgås aftaler om et ensartet internationalt databeskyttelsesniveau. Tilsynet finder endvidere, at man burde afvente Prüm-afgåelsens ikrafttræden og vurde-

re erfaringerne i forbindelse hermed, før det overvejes at udvide kredsen af lande med terminaladgang til danske registre yderligere.

Tilsynet anfører endvidere, at det må overvejes, dels om risikoen for ”forkerte” hits forøges væsentligt ved den påtænkte udvidelse af adgangen til søgning, og dels hvilke konsekvenser dette kan have for de registrerede, f.eks. ved ophold uden for Danmark.

Datatilsynet finder det endelig upræcist, når det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at ”personfølsomme oplysninger” som hidtil skal indhentes efterfølgende ved at fremsætte retsanmodning.

Retspolitisk Forening mener, at der kan være god mening i udveksling af oplysninger mellem forskellige landes politi- og anklagemyndighed som led i kriminalitetsefterforskning mv. Foreningen er samtidig af den opfattelse, at udveksling af meget personfølsomme oplysninger altid bør overvejes nøje i de konkrete sager. Danmark bør på den baggrund alene indgå aftaler om udveksling af oplysninger med lande, hvis strafferetspleje- og datalovgivning er af en sådan standard, at misbrug af modtagne oplysninger må formodes ikke at finde sted. Retspolitisk Forening opfordrer endvidere de danske politimyndigheder til ved udlevering af personoplysninger til ikke-EU-medlemsstater at være særdeles restriktive for så vidt angår oplysninger om personer, der er frifundet, eller mod hvem påtale eller tiltale er opgivet eller frafaldet mv. Foreningen foreslår endelig, at det udtrykkeligt bør fremgå af lovtæksten, at Folketingets Retsudvalg, forinden de omhandlede aftaler indgås, skal orienteres herom med mindst 1 måneds frist.

Justitsministeriet vil i forbindelse med indgåelsen af bilaterale aftaler efter den model, som lovforslaget lægger op til, i givet fald være meget opmærksom på hensynet til databeskyttelse.

For så vidt angår aftalen mellem Danmark og USA om styrket samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme og anden alvorlig kriminalitet bemærker Justitsministeriet, at aftaleudkastets artikel 11-17 indeholder en lang række bestemmelser om databeskyttelse, der bl.a. fastsætter de nærmere betingelser for udveksling, opbevaring og sletning mv. af oplysninger, og regler vedrørende den registreredes rettigheder. Det følger således af udkastets artikel 15, at parterne skal sikre, at der træffes de nødvendige tekniske og organisationsmæssige foranstaltninger til beskyttelse af personoplysninger mod hændelig eller uretmæssig øde-

læggelse, hændeligt tab eller uberettiget videregivelse, ændring, adgang eller enhver uretmæssig form for behandling. Parterne skal navnlig træffe rimelige foranstaltninger til at sikre, at kun personer, der er berettiget dertil, kan få adgang til de omhandlede oplysninger.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget vil de aftaler, som der vil være mulighed for at indgå efter den foreslåede ordning, ikke give direkte adgang til de bagvedliggende personidentificerbare oplysninger om dna-profilen eller fingeraftrykket, idet der alene vil være tale om en "hit/no-hit"-adgang til registrene. Den søgende stat må i tilfælde af et "hit" fremsætte anmodning til den anden part via de sædvanlige procedurer om gensidig retshjælp. Det indebærer, at myndighederne i den anmodede stat vil foretage en konkret vurdering af den enkelte sag, herunder grundlaget for forespørgslen.

Spørgsmålet om videregivelse af de bagvedliggende personidentificerbare oplysninger vil skulle behandles inden for rammerne af national ret. Det vil for Danmarks vedkommende f.eks. være dna-lovens regler om videregivelse af oplysninger fra dna-registeret. Aftalerne vil således ikke udvide de nuværende muligheder for at udveksle dna-profiler og fingeraftryk med udenlandske myndigheder.

For så vidt angår spørgsmålet om en øget risiko for fejlagtige hits bemærkes det, at de nærmere detaljer for den tekniske gennemførelse af adgangen til at søge i hinandens dna- og fingeraftryksregistre – som anført under pkt. 3.2 i lovforslagets bemærkninger – vil blive fastsat i en eller flere aftaler. Disse aftaler vil bl.a. fastsætte kvalitetsmæssige krav til resultaterne af de foretagne søgninger, herunder mindstekrav til de såkaldte "hits".

2.3. Erstatning

Advokatrådet anfører, at muligheden for at anlægge erstatningssag mod danske myndigheder efter dansk rets almindelige erstatningsregler ud fra en rent procesøkonomisk betragtning må betegnes som illusorisk. Rådet finder det derfor mest korrekt, at der for alle relevante erstatningsmæssige problemstillinger kan ske behandling efter principperne i retsplejelovens kapitel 93 a, og at lovforslagets § 4 bør indeholde en henvisning til reglerne i dette kapitel.

Som anført under pkt. 2.7 i lovforslagets generelle bemærkninger indeholder retsplejelovens kapitel 93 a regler om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, herunder i tilfælde hvor den strafferetlige forfølgning er baseret på urigtige oplysninger leveret af en udenlandsk myndighed. Reglerne vil bl.a. finde anvendelse, hvis de urigtige oplysninger er modtaget fra en udenlandsk myndighed i medfør af en aftale indgået efter reglerne i dette lovforslag.

Det følger af lovforslagets § 4, at hvis den danske stat forvolder skade, som skyldes brug af urigtige oplysninger modtaget fra et andet land i medfør af en aftale indgået efter reglerne i denne lov, og som efter dansk ret medfører erstatningspligt, udbetales erstatning af justitsministeren, selv om oplysningerne er leveret fra et andet land. Formålet med bestemmelsen er at sikre mulighed for, at der umiddelbart kan udbetales erstatning i de nævnte tilfælde, uden at den person, som den danske stat har forvoldt skade, skal søge erstatning hos myndighederne i den stat, som har leveret de urigtige oplysninger. Justitsministeriet vil i givet fald udbetale erstatningen, hvorefter ministeriet har mulighed for at søge det udbetalte beløb refunderet hos den stat, som har leveret de pågældende urigtige oplysninger.

Justitsministeriet bemærker i øvrigt, at der for forhold, som ikke er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 a, kan rejses krav efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

3. Lovforslaget

Det fremsatte lovforslag svarer med enkelte lovtekniske og redaktionelle ændringer mv. til det lovudkast, der har været i høring.